

LEVENSLIED

Mijn vreugde wil ik gaarne met U deelen,
 Doch 'k draag mijn kommer in mijn eigen hart.
 Gedeelde vreugd schenkt mij steeds dubbele vreugde,
 Zoo ook gedeelde smart een dubbele smart.
 In blijde dagen vraag ik naar mijn vrienden,
 In smart wensch ik alleen te zijn.
 Alléén.... omdat ik zélf mijn vreugde wil herwinnen,
 Alléén.... omdat ik haat het masker van den schijn.

KASTELEYN

PA VAN DER STEUR

I

HET IS ZEKER AL GEDURENDE EEN HALF menschenleven, dat ik de menschen hoor spreken van „Pa van der Steur.” Hij moet dus al heel oud zijn, die Van der Steur, want toen ik, vermoedelijk in 1896, mijn onderwijzer hoorde vertellen van Pa van der Steur en wat hij deed voor het berooide kind van Jan Fuselier in Indië, waande ik Pa al een oud man. Dat is blijkbaar mis geweest, want hij is het nù pas en misschien nog niet eens echt in den zin, waarin wij van oud spreken. In elk geval, in diè dagen was hij nog jong, maar een schoolknaap heeft daar zoo geen begrip van, als hij vertellen hoort van ouderen.

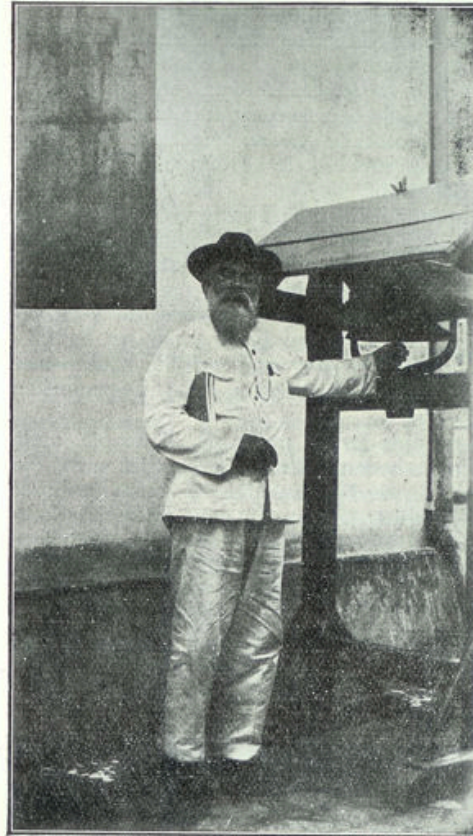
En nu, na zoo heel dikwijls in mijn leven te hebben gehoord over Pa en over zijn werk en na inderdaad ook weleens iets daarvan beseft te hebben en dat het toch wel waarlijk heel groot mag worden genoemd, nu kom ik eigenlijk pas heel goed achter zijn beteekenis. Dat kan men zoo ondervinden. Men meent iemand soms te kennen, dien men nièt kent. Zoo ging het mij in dit geval. Van der Steur en diens werk had ik toch wel door, meende ik. Ik merk, dat ik de grootheid ervan pas nù ga begrijpen. En, eerlijk gezegd, schaam ik me er wel een beetje over.

Maar nu gaan de paperassen terzijde, waarin ik vele uren gelezen heb, om door te dringen in deze prachtige figuur. En nu ik zelf over hem wat wil gaan schrijven, voel ik toch ook wel een zekere schuchterheid. Zoo gaarne zou ik in de weinige regels, mij toegemeten, dezen mensch in zijn diepste kern trachten te beschrijven, maar wie zou dat kunnen, ook al is heel dat leven een daad van zelfverloochening en blijde overgave aan den wil zijns Meesters geweest. Een helder zichtbare lijn, die ons inderdaad zoo helpen kan bij ons werk, aangezien deze lijn de contouren van dit mooie karakter aangeeft.

Als ik er de gelegenheid voor had, zou ik voor mijn lezers allereerst de moeder van dezen man willen schetsen. Een eenvoudige, vrome vrouw, een vrouw uit het volk, maar van een ziels- en karakterkracht, die men bij menige vrouw van goede geboorte niet vindt. Een zwakke vrouw, want ze had het zwaar in haar gezin van negen, maar wat wist zij toch nog veel voor die negen te doen! Het grootste, dat zij verrichtte, was wel, dat zij haar kinderen vaste beginselen in de ziel schiep, ten aanzien van het samenleven met anderen, maar bovenal in betrekking tot God. Want dit leerde zij, deze eenvoudige moeder, aan al haar kinderen, dat men God moest liefhebben boven al en den naaste als zichzelf.

Maar om dat te schetsen, daarvoor hebben we

116

Pa van der Steur

ruimte noch tijd. Het is jammer, vooral in een tijd, dat de ontbindende krachten in de maatschappij ons diets willen maken, dat de vrouw nog wel hooger taak heeft dan het zitten-in-huis. Van al deze fraaie leuzen heeft deze moeder niets geweten, maar wat ze wèl wist, was dit: ze had haar kinderen te brengen tot Hem, die de kracht ook van haar leven was. En zóó

zeer had ze zelf het offer aan Hem weten te brengen, dat ze, toen ze op 86-jarigen leeftijd haar verlangen naar den verren zoon niet meer beheerschen kon en hem smeekte nogeens een keer naar zijn oude moeder in Holland te komen zien, onmiddellijk het hoofd boog, ootmoedig, toen deze zoon schreef: „Moeder, ik kan de kinderen niet alleen laten; ze hebben me noodig.” En ze antwoordde, zij, die haar jongen altijd voorgehouden had, dat hij God boven alles moest stellen: „Blijf, mijn jongen, waar God je geroepen heeft.” Nooit heeft de oude moeder haar zoon meer teruggezien, maar èn moeder èn zoon hadden beiden geleerd, dat men het allerhoogste aan God heeft te geven....

Van der Steur, die 10 Juli 1865 te Haarlem geboren werd, had een diepe begeerte zending te worden. In plaats van studie wachtte hem echter na de schooljaren de bakkerij.

Zoo is het met meer zendingen en werkers in Gods koninkrijk gegaan. Hun vurig verlangen gaat uit naar dat werk, maar God leert hun geduld te oefenen. Zoo ging het ook met Nommensen, den apostel der Batakkers, die als knaap schaapherder was en.... zending wilde worden. Hij wèrd het ook, maar op Gods tijd, die een gansch andere was.

Van der Steur zou ook zending worden, zij het dan op gansch andere wijze. Eerst werd hij middernachtzending in de achterbuurten van Haarlem en Amsterdam en dat in zijn vrijen tijd. Met de bakkerij ging het echter niet, ook niet toen hij er zelf een had; hij gaf meer brood weg dan hij betaald kreeg en hij verkocht tenslotte zijn zaakje maar. En toen werd hij middernachtzending van professie.

In die dagen was Harderwijk het koloniale depôt onzer troepen en het stond in wel kwaden reuk. Het „gootsteengat” van Europa noemde men het, en door dien gootsteen werd het slijk van velerlei landen naar onze Oost afgevoerd. Door dat gat stroomde ook eens het rijke, maar innerlijk verwoeste leven van den Franschen dichter Arthur Rimbaud en wie zal zeggen, welke andere begaafden erdoor weggevloeid zijn.

Onder deze menschen ging Van der Steur werken. En toen hij doordrong in hun harten, die velen hunner toegesloten hadden voor elk vriendelijk woord, begon hij te beseffen, hoeveel er in Indië zelf onder deze jongens te doen was. Moest hij niet dáárheen en met hen spreken van het heil in Christus, dat er toch ook, ja vooral, voor de diepstgezonkenen is?

In het najaar van 1892, zeven en twintig jaar oud, gaat Van der Steur naar Indië. Vriendelijke menschen in het vaderland hebben zijn zak flink gespekt en zullen wel hun best blijven doen. Of het lang toereikend zal zijn wat ze kunnen en zullen doen, hij weet het niet, maar hij verwacht niet anders. Immers gaat hij in de kracht Gods en het is God, die wonderen werkt.

Als hij in Indië gearriveerd is, heeft hij spoedig zijn plaats gevonden. Hij vestigt zich te Magelang en in een huisje van bamboe, dat hij gehuurd heeft voor 25 gulden per maand, begint hij zijn militair tehuis. Niet minder dan twee honderd militairen wonen de opening bij en dit terwijl men den Indischen nieuweling in woord en geschrift al dadelijk tot een spot en aanfluiting heeft gemaakt. Wat had die middernachtzending in Indië te maken? Men kon het daar heusch wel zonder hem stellen. En toch, ondanks dien smaad, woonden twee honderd soldaten de opening bij.

De jonge Van der Steur pakte flink aan, maar dat had hij thuis dan ook geleerd. Met hart en ziel gaf hij zich aan de soldaten en menig hunner stond hij in het hospitaal, als de stakkerd worstelde met den dood, in de laatste ure bij. Hij leefde hun leven mee en probeerde er wat van te maken. De zonde bestrafte hij in hen, maar hun harten had hij lief. En wie kan daar op den duur weerstand aan bieden? Jan Fuselier kon het over het algemeen niet, en de meeste jongens, die hij in zijn tehuis ontving, vereerden hun trouwen vriend weldra als een heilige. Hij sprak hun eenvoudige taal; hij verstond de wonderlijke roerselen van hun toemeloos hart; bij hem voelden zij zich veilig.

Onder deze menschen heeft Van der Steur gewerkt, met volle overgave, meenend zijn taak gevonden te hebben. En toch zou zijn taak nog een veel schoonere zijn en ook een nog zwaardere.

Eens komt er een ruwe Drent, een koloniaal, bij hem, half dronken. Nu, zulke dingen was Van der Steur wel gewoon; met dronken militairen wist hij raad. Maar deze koloniaal had hem iets te zeggen zonder dat hijzelf wist, hoe belangrijk zijn boodschap wel was. Want het was een boodschap aan Van der Steur van zijn Meester.

De soldaat bespötte Van der Steur. Hij vertelde den huisvader, dat ergens in de kampong een sergeant gestorven was en dat zijn vrouw en vier kinderen nu honger leden. „Als je een Christen bent, dan neem je die stakkerds bij je en dan zal ik tenminste respect voor je hebben.”

Van der Steur zond den dronkelap weg, om zijn roes uit te slapen. „Kom morgen maar terug, als je nuchter bent, dan ga ik mee met je om te kijken.” En den volgenden dag ging hij mee. En samen kwamen

ze weer terug in het tehuis, maar met de vier kinderen. De soldaat begreep er niets van, maar vond het niettemin prachtig. En zijn confraters ook. Die hielpen Van der Steur in zijn nieuwe waardigheid van kinder- verzorger en hadden schik in het geval.

Nog maar even waren de kinderen in het tehuis, of het oudste, een jongetje, vroeg: Wat moet ik zeggen? Meneer? Of Pa? Van der Steur zeide, dat hij mocht zeggen, wat hij wilde. „Nu, dan zeg ik Pa, want dan heb ik wéér een Pa,” luidde het kinderlijk antwoord.

De titel was geboren, even nadat het werk aangevangen was. Een werk van geweldigen zegen.

Pa van der Steur stond gereed om zijn werk te doen, waartoe God hem uitverkoren had. Maar zelf kon hij niet bevroeden van welken omvang het zou worden.

Q. A. DE R.

VOOR DE ZIEKEN

door Ds L. J. VAN LEEUWEN en Ds A. C. DIEDERIKS

TWEEËRLEI KRUIS

„Is uw kruis zoo zwaar?” vroeg de dokter aan den lieven, ouden zieke, die het wel erg moeilijk had.

„Welk kruis bedoelt u dokter?” was het antwoord. „Want er zijn er twee. Daar is het kruis, dat mij is opgelegd, maar daar is ook het kruis van mijn Heiland, waartegen ik mag leunen als ik moe ben.”

Z. J. v. L.

Naar een kunstfoto

SCHAPENIDYLLE

Een Japansche school.
„Ik ben klaar met mijn werk.”

PA VAN DER STEUR

(SLOT)

MET DEN INTOCHT DER VIER VADER-looze soldatenkinderen was het karakter van Van der Steurs militaire tehuis gewijzigd. Niet onmiddellijk, maar dan toch op den duur. Want van allen kant kwamen er nieuwe pleegkinderen naar het armelijk huis van den soldatenzendeling en niet één zond hij terug. Somtijds werden ze in het donker bij zijn deur neergelegd, een andere maal werden ze hem zelfs toegezonden... als postpakket, en niet één hunner weigerde de trouwe werker in Gods koninkrijk; hij aanvaardde ze *allen*. Maar gemakkelijk viel het den ongetrouwden huisvader niet, om te springen met het wonderlijke volkje en meermalen voelde hij het als een groote behoefte, dat men hem helpen zou. Want hoe welwillend de soldaten-bezoekers ook mochten zijn, men begrijpt, dat ze niet de ideale helpers waren bij het opvoedingswerk en dat hij ze daar maar liever van afhield. Maar gaarne liet hij zich door hen helpen bij het verstellen der kinderkleederen.

In dat eerste tehuis is Pa van der Steur gebleven, tot het aantal pleegkinderen vijf en zestig was. Toen betrok hij een grooter huis en zag hij zich genoodzaakt, zijn zuster Marie uit Holland te laten overkomen. Negen jaar is zij bij hem gebleven, maar om gezondheidsredenen moest zij terug naar het vaderland. Nog eenige jaren heeft Pa toen het werk zonder vrouwelijke hulp van verwanten gedaan, maar gelukkig is daarin door zijn huwelijk in 1907 met Mej. Anna Maria Zwager verandering gekomen en naast een „pa” hadden de kinderen nu eindelijk ook een „moe.”

Er zit iets ontroerends in, te lezen van de eerste ontmoeting van het echtpaar in Indië zelf. Ds Pierson had te Amsterdam nog het huwelijk der dappere bruid gewijgd; dat geschiedde op den vierden April 1907. Op dienzelfden dag lag in het verre Indië Pa van

der Steur geknield bij het bed van een zijner „kinderen,” een jongen van negentien jaar, die stervende was.

Op 16 Mei kwam Moe te Magelang aan. Pa bracht vier honderd kinderen mee ten huwelijk; Moe voerde aan de hand een klein meisje mee uit Batavia, wier moeder weggevoerd was. Welk een van hooger licht overstraalde huwelijksdag voor deze beide menschen, een huwelijksfeest te midden van hun taak...

En gelijk dat huwelijk was begonnen, werd het ook voortgezet. In de houding van steeds bereid zijn, om te dienen, en in de *bezigheid* van het dienen. Zoo verliepen de jaren, en Pa en Moe werkten hard, vol zorgen, maar nooit gebukt onder de zorgen. Immers, zij waren slechts werktuigen in de hand van hun Meester en ze hadden niets anders dan werktuig te zijn.

Maar zeker, zorgen waren er wel. Eens is Van der Steur — het was nog vóór zijn huwelijk — naar Holland geweest en hij bracht een flinke som gelds mee terug, om het werk voort te zetten. Maar tijdens zijn afwezigheid was er al het een en ander misgegaan en toen hij weer thuis was, vond hij onbetaalde rekeningen, waarvoor hij geen geld had. Hij trok toen de stoute schoenen maar aan en ging naar het gouvernement, dat... alles betaalde. Diè zorg was hij dus weer kwijt.

Trouwens, de allerergste zorg voor de toekomst van zijn werk was Pa al kwijt geraakt in Den Haag, toen hij in 1903, tijdens zijn ziekenverlof, een audiëntie bij den toenmaligen minister. Idenburg verkreeg en van deze Excellentie, die natuurlijk voelde voor dit werk van Christelijke barmhartigheid, en die als oud-officier wist, wat het beteekende, maar even een subsidie van 28000 gulden verkreeg, zoowat het twee derde deel van de algemeene kosten. Want dit bedrag was gebaseerd op een aantal van 350 kinderen, die er toen in de inrichting waren.

Later is deze subsidie nog verhoogd. Onder Van Heutz werd het 32000 gulden en nóg weer later — het was in den oorlogstijd — kwam er nog een jaarlijksche toeslag van f 20000 bij.

En deze bedragen had Pa van der Steur toch ook weer erg noodig. Wel werden de onkosten zoo laag mogelijk gehouden en werd er van de particuliere liefdadigheid veel ontvangen voor dit prachtige werk, maar Van der Steur kon nu eenmaal niet de boven-tallige kinderen wegsturen. Wie kwam, bleef, ook al mocht het niet van de wet. Want de subsidie was gebaseerd op een maximum van 400 kinderen en Pa kwam er al spoedig bovenuit.

Eens — hij was al ver boven het maximum — bracht een weduwe haar zes kinderen bij Pa. Pa naar den resident, dien hij verzocht de weduwe en haar kinderen van zijn deur weg te jagen. Natuurlijk maakte deze daar bezwaar tegen en weigerde, wel begrijpend trouwens, dat Pa dat niet meenen kon. Maar toen zeide Pa: „Als u ze niet wilt wegsturen, moet ik ze wel bij me nemen, maar dan overtreed ik de wet. Nu, dan zal ik maar weer doen wat ik altijd doe: de wet overtreden...” Trouwens, de autoriteiten deden wel een oogje dicht en niemand minder dan Van Heutz, de kernachtige soldaat, zei eens tot hem: „Ga maar door, Van der Steur, niemand zal je er voor ophangen.” En Van der Steur ging door en als hij dan tenslotte te kort kwam, offerde hij er ook maar zijn eigen sommetje gelds aan op. Hij kón eenvoudig de stakkers niet afwijzen...

Maar daardoor werden die stakkerds ook: zijn kinderen. Welk een liefde straalt er uit al die brieven,

die de nu vergrijsde man nog zoo talrijk ontvangt, van kinderen, reeds lang volwassen en meerendeels geslaagd. Er zijn er onder van allerlei stand en rang; eenvoudige ambachtslieden, maar ook ambtenaren, dokters en ingenieurs. En allen spreken ze nog over het kinderhuis te Magelang als over „thuis.” Waarlijk, dit echtpaar heeft wel een ruime plaats in honderden harten

Maar is het wonder, als men b.v. dit over Pa leest: Eens nam hij van het Parket van Justitie een zestienjarige jongen mee, die nog niet verder was dan de tweede klasse van de lagere school. Zijn ouders kende hij niet en er was niemand, die zich zijn lot had aangezien. Een verwilderde knaap, onhandelbaar en vies, want hij zat bovendien ook nog onder den uitslag.

Toen Pa hem een poosje had, werd de jongen ziek en eens op een nacht legde Pa compressen op zijn koortsig hoofd. In gedachten verdiept staarde de man, die reeds zoovele kinderen tot zich genomen had, op den woelenden jongen. Welk een ongelukkig kind, ging het door zijn denken; en hoe antipathiek de knaap hem ook voorkwam, op dat oogenblik voelde hij er een innige verteederung voor. En in die verteederung gaf hij den jongen een kus en fluisterde hem zacht toe: „Waarom ben je toch altijd zoo raar? En toen hij dat gezegd had, begon de jongen opeens te schreien, zóó triest, dat het den man daar naast het bed door de ziel sneed. En nóg meer sneed het hem door de ziel, toen daar de hunkering naar liefde in dit stomme kinderhart uitbrak in den kreet: „Ik heb nog nooit een kus gehad!” . . . Begrijpt ge het, lezer, dat dit kind na dien tijd beter werd en handelbaar en tenslotte, dank zij Pa's werk, een flink man werd in de maatschappij, die zijn brood op behoorlijke wijze verdiende. — En zóó was Pa's invloed nu op al die kinderen, die tegenwoordig ten getale van negenhonderd zijn stichting bevolken.

Jaren zijn heengegaan en nog staat Pa, al is hij dan verouderd en grijs, aan het hoofd van zijn stichting. Moe helpt hem en ze hebben nog niet lang geleden hun zilveren huwelijksfeest gevierd. Beiden zijn geëerd en de Overheid bleef daarbij niet achter. Heeft onze geliefde Koningin niet beider verdiensten erkend door hun benoeming tot ridder in de orde van Oranje-Nassau?

En nu, zijn nu de zorgen achter den rug? Och, ware het maar zoo!

In den Oudejaarsnacht van 1931 op '32 legde Pa te één uur zijn rekenwerk neer, vermoed van het denken en zorgen. Geen wonder: hij had bericht gekregen, dat de nood der tijden de regeering noodzaakte, de subsidie van 52000 gulden tijdelijk in te houden. Dit was dus wel een zware dag voor Van der Steur.

Na twintig uur van werk legde hij de pen neer, om te gaan rusten. Géén rust echter, want een kwartier later wordt hij naar een suikerfabriek bij Djokja geroepen, bij een stervende. Even dacht hij er nog over, een der groote jongens mee te nemen voor gezelschap, maar ze slieden allen zoo heerlijk en dus ging hij maar alleen. Maar, alleen in de auto, verdween de zorg plotseling uit zijn hart en

hij zong, zooals hij het zelf zegt, met zijn spreukenstem: Wie maar den goeden God laat zorgen. En onder het zingen werd de rust in zijn ziel volkomen. . . .

Zie, zóó vatte deze oude getrouwe, deze veteraan onder de krijgsknechten Gods, het op, dit onheilspellende telegram. . . . De subsidie werd ingehouden. En naar Holland zond hij een telegram, dat eindigde met deze woorden: „Edoch, God de Heere regeert. God brengt ons in den smeltkroes. Ik geloof, dat dit louteringsproces noodig is.”

Een dapper getuigenis van een dapper soldaat. Een soldaat, die niet denkt aan deserteeren, maar blijft op zijn eenzamen post. Moeten wij dien soldaat daar prijsgeven? Of moeten wij, die achter de vuurlinie liggen en — laat ons eerlijk zijn — ons behaaglijk voelen achter de vuurlinie te zijn, ook iets doen voor onzen kameraad?

Wij stellen de vraag slechts, wachten niet op het antwoord. Op dat antwoord wacht Hij, die ons leger aanvoert en aan Wien wij vaandeltrouw hebben beloofd. Hij heeft Zijn trouwen Van der Steur niet uitverkoren voor een der zwaarste posten in Zijn leger, dat diens wapenmakers hem zouden laten omkomen, maar Hij wacht op onze daden.

Q. A. DE R.

VOOR DE ZIEKEN

door Ds L. J. VAN LEEUWEN en Ds A. C. DIEDERIKS

In deze herfstdagen is het bijzonder heerlijk zich te verheugen in den Heer. Omdat alles om ons heen spreekt van den naderenden winter, omdat velen in den herfst somber gestemd zijn, omdat de natuurlijke mensch niet anders kan dan alleen bedroefd zijn en treuren over wat heengaat.

Bijzonder heerlijk, dat we ons mogen verheugen in den Heer. Want het is niets anders dan wonderbare genade van onzen wonderdoenden God. Hij beschaamt ons niet.

Verblijdt u ook vandaag in die hoop.

Verblijdt u echt door en door. Of onze kracht slinkt, is niet zoo erg, of de natuurkracht zich gaat verbergen, wat geeft het? Zoo slechts verjongd, van dag tot dag, de nieuwe mensch meer leven mag en wasdom moog' verwerven.

Verblijdt u, omdat God u niet beschamen zal. A. C. D.

Pa en Moe Van der Steur bij gelegenheid van hun zilveren huwelijksfeest op 4 April 1932